

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลและของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนูรธานี

ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2543 ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนูรธานี ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 120 คน และอาจารย์พยาบาลทุกคน ที่นิเทศงานนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และทำงานในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนูรธานี จำนวนทั้งหมด 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพการศึกษา
2. แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล FIRO Element B สร้างและพัฒนาโดยชูทซ์ (Schutz, 1987) แปลและเรียบเรียงข้อคำถามเป็นภาษาไทยโดย วรนุช กิตสัมพันธ์ (2538) แบบวัดสามารถใช้วัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลได้ 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นพวกพ้อง ด้านการมีอำนาจควบคุมและด้านการเปิดตัวเอง ซึ่งพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในแต่ละด้านแสดงทิศทาง 2 ทิศทาง คือ 1) ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่นประกอบด้วยพฤติกรรมที่ตนเองแสดงต่อคนอื่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Do, See) และพฤติกรรมที่ตนเองต้องการแสดงต่อคนอื่น (Do, Want) และบอกผลต่างของคะแนนพฤติกรรม (Do, See – Do, Want) 2) ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง ประกอบด้วยพฤติกรรมที่คนอื่นแสดงต่อตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Get, See) และพฤติกรรมที่ตนเองต้องการให้คนอื่นแสดงต่อตนเอง (Get, Want) และบอกผลต่างของคะแนนพฤติกรรม (Get, See – Get, Want) (Schutz, 1984, 1987, 1998) โดยแบบวัดประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

พฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทั้งหมด 54 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. พฤติกรรมความเป็นพวกพ้อง 18 ข้อ ประกอบด้วย

- ฉันทำตัวเป็นพวกพ้อง (Do , See) และฉันต้องการความเป็นพวกพ้อง (Do ,Want) จำนวน 9 ข้อ
- คนอื่นดึงฉันเป็นพวกพ้อง (Get , See) และฉันต้องการให้คนอื่นดึงฉันเป็นพวกพ้อง (Get , Want) จำนวน 9 ข้อ

2. พฤติกรรมการมีอำนาจควบคุม 18 ข้อ ประกอบด้วย

- ฉันแสดงอำนาจควบคุมคนอื่น (Do , See) และฉันต้องการแสดงอำนาจควบคุมคนอื่น (Do , Want) จำนวน 9 ข้อ
- คนอื่นแสดงอำนาจควบคุมฉัน (Get , See) และฉันต้องการให้คนอื่นแสดงอำนาจควบคุมฉัน (Get , Want) จำนวน 9 ข้อ

3. พฤติกรรมการเปิดตัวเอง 18 ข้อ ประกอบด้วย

- ฉันเปิดตัวกับคนอื่น (Do , See) และฉันต้องการเปิดตัวกับคนอื่น (Do , Want) จำนวน 9 ข้อ
- คนอื่นเปิดตัวกับฉัน (Get , See) และฉันต้องการให้คนอื่นเปิดตัวกับฉัน (Get , Want) จำนวน 9 ข้อ

คำถามในแต่ละข้อของแบบวัดมี 2 ตอน (ภาคผนวก ก)

ตอนที่ 1 อยู่ด้านซ้ายของข้อคำถาม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน มีคำตอบเป็นทางเลือก 6 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	เห็นด้วย
5	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
6	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 2 อยู่ด้านขวาของข้อคำถาม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องการ มีคำตอบเป็นทางเลือก 6 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 1

เกณฑ์การให้คะแนน (Schutz, 1984, 1987 ; E. Schutz, Personal Communication, March 23 , 2000)

หลังจากเลือกคำตอบเรียบร้อยแล้ว นำคำตอบที่เลือกในแต่ละข้อของแบบวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ตามตารางการให้คะแนน (ภาคผนวก ข) ถ้าคำตอบที่เลือกตอบตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ตามตาราง ให้กรอกเครื่องหมายถูกลงในข้อนั้น แล้วนับจำนวนเครื่องหมายถูกที่ได้แล้วใส่จำนวนลงในช่องรวมของแต่ละตาราง (เครื่องหมายถูก 1 อันหมายถึง 1 คะแนน) โดยการคิดคะแนนจะคิดคะแนนแยกพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านโดยไม่นำมารวมกัน คะแนนที่ได้ในแต่ละหมวดของตารางจะมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 9 คะแนน สามารถแยกระดับคะแนนได้ดังนี้

น้อยกว่า 4	หมายถึง คะแนนพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับต่ำ
4 – 5	หมายถึง คะแนนพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีความเหมาะสม
มากกว่า 5	หมายถึง คะแนนพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ในแต่ละหมวดมาหาความแตกต่างโดยใช้คะแนนในหมวดเดียวกันมาลบกัน คือพฤติกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันลบด้วยพฤติกรรมที่ต้องการ สามารถแปลผลได้ดังนี้
คะแนนทางลบ หมายถึง พฤติกรรมที่ต้องการมากกว่าพฤติกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมที่ตนเองต้องการได้

คะแนนทางบวก หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมากกว่าพฤติกรรมที่ต้องการ มีการแสดงพฤติกรรมมากกว่าความต้องการของตนเอง

คะแนนกลาง หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันสอดคล้องกับความต้องการของตนเองจึงไม่พบปัญหาของพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในด้านนี้ หรือ บุคคลไม่ตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ปฏิเสธ ไม่ยอมรับ ทำให้เกิดปัญหาในพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพด้านนี้ แต่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

หมายเหตุ : รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลแสดงในภาคผนวก ข

การควบคุมคุณภาพเครื่องมือ

แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลสร้างโดย ชุทซ์ (Schutz, 1987) ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย วรรณุช กิตสัมบันท์ ได้นำไปตรวจสอบคุณภาพกับพยาบาลประจำการของโรงพยาบาลประสาท จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 ราย ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

และผู้วิจัยได้นำแบบวัดนี้ไปตรวจสอบความเชื่อมั่นอีกครั้งกับนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการตรวจสอบกับนักศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น จำนวน 15 ราย และอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการนิเทศงานการฝึกภาคปฏิบัติบนคลินิกของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น จำนวน 15 ราย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในแต่ละหมวดดังนี้ในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลเท่ากับ .80, .89, .83, .82, .81 และ .80 ตามลำดับ ในกลุ่มอาจารย์พยาบาล เท่ากับ .82, .91, .82, .81, .80 และ .80 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยชี้แจงโดยวาจาประกอบหนังสืออนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาล โดยที่นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีสิทธิปฏิเสธได้โดยไม่ต้องบอกเหตุผลและไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้นต่อการเรียนของนักศึกษาพยาบาลและไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของอาจารย์พยาบาล
2. ผู้วิจัยแจ้งให้นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลทราบเกี่ยวกับการรักษาความลับในเรื่องที่ไม่ต้องการให้เปิดเผย
3. ผู้วิจัยแจ้งให้นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลทราบว่า การนำเสนอผลของการวิจัยจะใช้การนำเสนอเป็นภาพรวม และไม่ระบุบุคคล

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีขอนแก่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและทดสอบคุณภาพเครื่องมือกับนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร
2. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุดรธานี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และอาจารย์พยาบาล

3. ภายหลังจากได้รับการอนุมัติผู้วิจัยเข้าพบรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครธานีเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการวิจัยกับอาจารย์พยาบาล

4. ภายหลังจากได้รับการอนุมัติผู้วิจัยเข้าพบอาจารย์ประจำชั้นของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครธานีเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการวิจัยกับนักศึกษาพยาบาล

5. ผู้วิจัยเข้าพบอาจารย์พยาบาลเป็นรายบุคคลเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการวิจัยพร้อมทั้งชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของอาจารย์พยาบาลเมื่อได้รับคำยินยอมจึงแจกแบบสอบถามและขอรับแบบสอบถามคืนในวันต่อมา

6. ผู้วิจัยเข้าพบนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ในชั้นเรียนเพื่อแนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยขอความร่วมมือในการวิจัยพร้อมทั้งชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของนักศึกษาเมื่อได้รับคำยินยอมจึงแจกแบบสอบถามและให้นักศึกษาทำในชั้นเรียนและขอรับแบบสอบถามคืนทันทีภายหลังจากเสร็จสิ้นการทำแบบสอบถาม

7. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการศึกษเกี่ยวกับคะแนนที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลและของอาจารย์พยาบาลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. คะแนนพฤติกรรมที่ตนเองแสดงต่อคนอื่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Do,See) ในพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแต่ละด้าน ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. คะแนนพฤติกรรมที่ตนเองต้องการแสดงต่อคนอื่น (Do,Want) ในพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแต่ละด้าน ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. คะแนนพฤติกรรมที่คนอื่นแสดงต่อตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Get,See) ในพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแต่ละด้าน ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. คะแนนพฤติกรรมที่ตนเองต้องการให้คนอื่นแสดงต่อตนเอง (Get,Want) ในพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแต่ละด้าน ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ความแตกต่างของพฤติกรรมที่ตนเองแสดงต่อคนอื่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับพฤติกรรมที่ตนเองต้องการ (Do,See - Do,Want) ใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ

7. ความแตกต่างของพฤติกรรมที่คนอื่นแสดงต่อตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับพฤติกรรมที่ตนเองต้องการให้คนอื่นแสดงต่อตนเอง (Get,See - Get,Want) ใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University